

Elever med ordblindhed i grundskolen

Elever med ordblindhed har svært ved at lære at læse og stave. Læseprofessor Carsten Elbro (2021) definerer ordblindhed som markante vanskeligheder med at lære at bruge skriftens lydprincip. Han skriver videre, at disse vanskeligheder fører til besvær med at tilegne sig sikker og hurtig ordafkodning, som igen fører til begrænset læseforståelse. [Den Nationale Ordblindetest](#) afgrænser elever med ordblindhed til de 8 % elever, som har de største vanskeligheder med at udnytte skriftens basale lydprincip. Der sidder altså ca. to elever med ordblindhed i hver skoleklasse. Dog kan det fordele sig meget forskelligt i klasserne på skolerne rundt om i Danmark.

Ved slutningen af 3. klasse kan elever identificeres med ordblindhed. Se mere på siden om [Afdækning](#). Det er væsentligt at identificere elever med ordblindhed, så de kan modtage målrettede og særlig tilrettelagte indsatser rettet mod at udvikle deres skriftsprogsfærdigheder. Disse indsatser er afgørende for, at elever med ordblindhed kan tilegne sig og udvikle læse- og skrivekompetencer. Efter den første læse- og staveundervisning er det derfor vigtigt at være opmærksom på et eller flere af følgende tegn på ordblindhed:

Centrale kendetegn:

- Mange læse- og stavfejl i modstrid med skriftens lydprincip (fx "dun" læst som "din" eller "klo" stavet som "kno")
- Store vanskeligheder med at læse ukendte ord
- Store vanskeligheder med at automatisere, hvordan ord staves
- Ikke automatiseret ordlæsning, fx langsom læsehastighed eller meget upræcis ordlæsning
- Vanskeligheder med at lære at læse og stave på fremmedsprog

Mulige følgevirkninger:

- Nedsat læseforståelse og lavere kvalitet i tekstproduktion
- Læser og skriver færre tekster end deres klassekammerater
- Svag tiltro til egen faglige formåen og manglende motivation for skolegang og videre uddannelse

Ud over de fælles vanskeligheder med at lære at bruge skriftens lydprincip er elever med ordblindhed lige så forskellige som deres klassekammerater, som ikke er ordblinde. Ordblindhed findes endvidere i forskellige grader. Nogle elever med ordblindhed har meget store læse-, stave- og skrivevanskeligheder, mens andre har mindre, og de lærer fx over tid at læse ganske godt. Mange faktorer har betydning for, hvordan den enkelte ordblinddevanskeligheder udvikler sig, og hvordan elever med ordblindhed oplever graden af egne vanskeligheder. Derfor er det vigtigt både at holde øje med den enkelte elevs udvikling over tid og at anvende evalueringsredskaber, der kan sammenligne eleven med andre elever. Derved kan man som fagperson i mødet med eleven med ordblindhed både tage udgangspunkt i den konkrete elevs læse- og skrivefærdigheder og samtidig have viden om, hvordan eleven udvikler sig i forhold til den almindelige læse- og skriveudvikling for elevgruppen.

Nogle elever vil opleve skriftsprogsvanskeligheder, men have mildere vanskeligheder med at lære at bruge skriftens lydprincip end elever med ordblindhed. Disse elever har lige som elever med ordblindhed brug for målrettede og særlig tilrettelagte indsatser, der har til formål at udvikle deres skriftsprogsfærdigheder. Læs mere om denne elevgruppe [her](#).

Ordblindhed kan også optræde sammen med andre vanskeligheder. Det kan være vanskeligheder med sprogforståelse. God sprogforståelse er en kompleks færdighed, der er afhængig af en række forskellige delfærdigheder som et godt ordforråd, kendskab til ords betydningsbærende dele (morfologi), grammatisk viden og pragmatisk kunnen i form af fx gode narrative færdigheder. Vanskeligheder med sprogforståelse kan finde årsag i vanskeligheder med forskellige af disse sproglige delfærdigheder, som på sigt kan påvirke sprogforståelsen i læsning og skrivning. Læs mere om sproglige vanskeligheder i denne aldersgruppe [her](#). Opmærksomheds- og adfærdsforstyrrelser forværrer ikke direkte ordblindhed, men de kan påvirke indirekte, fx ved at forstyrre læringsituationen. Hos elever, hvor ordblindhed optræder sammen med sprogforståelsesvanskeligheder eller opmærksomheds- og adfærdsforstyrrelser, er det væsentligt at holde sig dette for øje i både afdækningen og tilrettelæggelsen af indsatser. Det kan være relevant at inddrage andre fagpersoner, fx en logopæd i udredningen af eleven samt sparre med denne om tilrettelæggelsen af indsatser.

Du kan læse mere her

I denne grundbog om læsevanskeligheder af læseprofessor Carsten Elbro kan du i kapitel 4, 5, 6 og 7 læse en syntese af forskningen om vanskelighederne med skriftens lydprincip,

sproglige årsager til ordblindhed, sammensatte læsevanskeligheder, arvelig disposition og andre årsager. Henvielse til grundbogen:

Elbro, C. (2021). *Læsevanskeligheder* (2. udgave). Hans Reitzels Forlag.

I disse artikler på emu.dk og ordblindhed.dk kan du læse en beskrivelse af ordblindhed.

Begge artikler beskriver de sammensatte vanskeligheder, elever med ordblindhed kan være

i. Find artiklerne her:

[Definition af ordblindhed | emu danmarks læringsportal](#)

[Ordblindhed og andre vanskeligheder - Ordblindhed.dk](#)

I dette delnotat om elever med ordblindhed i inkluderende læringsmiljøer kan du på de første sider læse om typiske udfordringer, en beskrivelse af ordblindhed, af følgevirkninger og sammensatte vanskeligheder. Delnotatet er en del af et vidensnotat, som præsenterer forskningsbaseret viden om, hvordan man kan arbejde med at udvikle og tilrettelægge inkluderende læringsmiljøer. Find delnotatet her:

[Delnotat - Ordblinde elever i grundskolen \(emu.dk\)](#)